

Tid Torsdagen den 7 december 2017 kl. 17.00 – 17.20
Plats Kristallen, Hantverkargatan 3 D
Justerat Måndagen den 18 december 2017

Stefan Hansson

Joakim Larsson

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Stefan Hansson (S) ordföranden

Joakim Larsson (M) vice ordföranden

Margareta Stavling (S)

Maria-Elsa Salvo (S)

Lennart Tonell (MP)

Veronica Eriksson (MP)

Rikard Warlenius (V)

Torbjörn Erbe (M)

Alexandra Östback (M)

Mattias Keresztesi (M)

Abit Dundar (L)

Tjänstgörande ersättare:

Anna Forssell (S)

för Anders Göransson (S)

Marianne Pettersson (M)

för Marie-Louise Gudmundsson (M)

Ersättare:

Birger Kato (S)

Elsemarie Bjellqvist (S)

Anna Bäcklund (MP)

Eva Ångström (M)

Susanne Wicklund (C)

Michaela Hollis (KD)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Håkan Falk, Jenni Almgren, Ann-Charlotte Bergqvist, Göran Carlberg, Gunnar Jensen, Staffan Lorentz, Lena Mittal och Åsa Wigfeldt samt borgarrådssekreterarna Oscar Lavelid och Daniel Carlsson Mård.

§ 1**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Joakim Larsson (M) att tillsammans med ordföranden Stefan Hansson (S) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 18 december 2017.

§ 2**Frågor för beredning och eventuell information från kontoret**Skrivelse för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Idrottshall i Hagastaden, från Abit Dundar (L),
dnr E2017-04652.

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelsen till exploateringskontoret för beredning.

§ 3**Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 24 oktober 2017 och från den 9 november 2017 anmäls.

§ 4**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret**

Dnr E2017-00069

Beslut

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 22 november 2017.

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för
funktionshinderfrågor**

Dnr E2017-00745

Protokoll nr 7/2017 från sammanträde med
stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma
råd för funktionshinderfrågor från den 10 oktober 2017 anmäls.

§ 6**Anmälan av minnesanteckningar från
exploateringsnämndens möte med rådet för
funktionshinderfrågor**

Dnr E2017-00745

Minnesanteckningar från exploateringsnämndens möte med rådet
för funktionshinderfrågor från den 12 oktober 2017 anmäls.

§ 7**Sammanträdestider för exploateringsnämndens
strategiråd 2018**

Dnr E2017-03986

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets
förslag:

- 1 Exploateringsnämnden fastställer sammanträdestider för
strategirådet 2018 enligt följande:

13 februari
8 maj

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 november
2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt
kontorets förslag.

§ 8**Anmälan av ekonomisk uppföljning, november 2017**

Dnr E2017-00363

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 9**Exploateringsnämndens verksamhetsplan 2018**

Dnr E2017-03999

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner verksamhetsplan 2018 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
- 2 Exploateringsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om medel för särskilda klimatinvesteringar om 5,3 miljoner kronor för projektet Solcellsanläggning i Norra Djurgårdsstaden.
- 3 Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ökade kostnader för avskrivningar med 15 miljoner kronor och ökade kostnader för internräntor med 97 miljoner kronor.
- 4 Exploateringsnämnden godkänner föreslagna Riktlinjer för exploateringsnämndens EU-policyarbete.

- 5 Exploateringsnämnden godkänner föreslagen rutin för budgetuppföljning 2018.
- 6 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 december 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna exploateringskontorets förslag till beslut och att därutöver anföra:

Stockholm är den vackra, gröna staden belägen där sjö möter hav. Här finns miljöer för alla livsstilar och önskemål, från kvartersparker och kajer till naturreservat med sjöar och skog. I staden finns gammalt och nytt sida vid sida. Staden ska byggas med förnuft på Stockholms och stockholmarnas villkor. Utvecklingen går hand i hand med att vi vårdar vår värdefulla, vackra natur och vårt klara vatten.

Stockholm växer i en historisk omfattning, vilket ställer krav på ett högt bostadsbyggande. Exploateringsnämnden ska prioritera att 50 000 bostäder påbörjas till och med 2020. Nämnden ska i sitt arbete säkerställa en god projektekonomi och sälja mark till marknadspris för att långsiktigt kunna upprätthålla en hög investeringstakt. Markpolitiken ska utgå från marknadsmässiga förutsättningar och bidra till fler aktörer och ökad konkurrens i byggbranschen. Planering av nya skolor och förskolor ska ingå i markanvisningsskedet.

Moderaterna ser positivt på det växande Stockholm och prioriterar den utbyggnad av bostäder och infrastruktur som är nödvändig för en utveckling som gör staden tätare och närmare. Målsättningen är att utveckla Stockholm–Mälarenregionen till en integrerad arbets- och bostadsmarknad med en mångfald av bostäder och goda möjligheter att snabbt transportera sig mellan arbete och bostad. I Stockholms stad ska en omfattande bostadsproduktion skapa ett stort och brett utbud av bostäder i olika boende- och upplåtelseformer, storlekar och standard.

Exploateringsnämnden ska planera för en långsiktig bostadsförsörjning med 140 000 nya bostäder fram till 2030. 50 000 av dessa ska påbörjas till och med 2020, varav hälften ska vara smålägenheter. Det innebär att exploateringsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och andra berörda nämnder och styrelser ska skapa förutsättningar för den högre ambitionen, avvägt mot bedömt investeringsutrymme, förväntad inflyttning och tillväxt. Nämnden ska planera så att en hög bostadsproduktion i stabilt tempo över konjunkturcyklerna säkerställs.

Lönsamheten är avgörande då stadens finansiella resurser är begränsade. Det är viktigt att i ett tidigt skede översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i projekten. Genom att exploatera mark som inte är förenad med höga grundkostnader samt genom att öka exploateringsgraden kan lönsamheten i projekten öka. En hög exploateringsgrad är särskilt viktig i kollektivtrafikhöga lägen. Försäljningsinkomster från framför allt exploateringsprojekten är en mycket viktig förutsättning för att realisera den utbyggnad av Stockholm som sker och planeras de kommande åren.

Utbyggnaden av staden ska ske enligt de strategier för stadsutveckling som fastställts i översiktsplanen. Byggnad i goda befintliga kollektivtrafiklägen samt lägen där planering av nya kollektivtrafikförbindelser och vägar pågår ska prioriteras. Det är viktigt att staden ytterligare fördjupar och intensifierar samarbetet och planeringen med trafiknämnden i Stockholms läns landsting, Trafikverket och regionens övriga aktörer i dessa frågor. Det är särskilt viktigt att nya stadsdelar har en välfungerande kollektivtrafik på plats redan vid inflyttning.

Exploateringsnämndens markanvisningar ska vägledas av målsättningen om en god funktionsblandning, gärna med kommersiella lokaler i bottenplan och en mångfald av upplåtelseformer i hela staden, hyresrätter, bostadsrätter, ägarlägenheter, kollektivboenden, studentbostäder och småhus. Att verka för yteffektiva lägenheter med lägre boendekostnad är en viktig del i arbetet med att skapa en mångfald i bostadsbeståndet. Nämnden ska i den fysiska planeringen skapa goda förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning samt för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden i ytterstaden.

för studenter ska exploateringsnämnden bidra till att minst 4 500 studentbostäder färdigställs till 2018. Det är en fullt rimlig ambition mot bakgrund av att det till följd av Alliansens beslut under förra mandatperioden nu finns 8 000 studentbostäder i antagna planer och pågående planarbete. Tusentals av dessa kommer att kunna färdigställas till 2018.

Stockholmsregionen får ofta sämre betyg i internationella rankingar på grund av tillgängligheten med flyg. Detta drabbar näringslivet och hindrar utveckling och tillväxt. Bromma flygplats har en central betydelse för Stockholms tillgänglighet gentemot omvärlden och möjligheterna till smidig arbetspendling från hela övriga landet. Exploateringsnämnden ska därför i områdesplanering och markanvisningar i flygplatsens närområde utgå från fortsatt flygtrafik på Bromma.

I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation i kommunfullmäktige.

- 3) Abit Dundar (L) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna exploateringskontorets förslag till beslut och att därutöver anföra:

Att ha möjligheten att skaffa sig en bostad är grundläggande för människans frihet. Stockholm växer i historiska proportioner. Snart är Stockholm en miljonstad. Vår vision är att Stockholm ska vara en tät och levande stad dit människor söker sig för att förverkliga sina drömmar. Vi liberaler vill utveckla Stockholm till en stad med starkare internationell dragningskraft inom alltifrån kultur till forskning och företagande. Exploateringsnämndens viktigaste utmaning är att skapa förutsättningar för alla nuvarande och framtida stockholmare att hitta en plats att bo, arbeta och leva på.

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm. Under 2018 ska exploateringsnämnden markanvisa minst 10 000 nya bostäder, för att kommande år markanvisa minst 11 000 bostäder per år. Målsättningen är att påbörja minst 44 000 nya bostäder mellan 2018 och 2022. Det långsiktiga målet är att 140 000 nya bostäder byggs mellan 2010 och 2030. Att möjliggöra för ett ökat bostadsbyggande är nämndens högsta prioriterade uppgift och planberedskapen ska därför stärkas ytterligare så att ambitionshöjningen för bostadsbyggandet kan nås både på kort och på lång sikt.

Men det räcker inte med att markanvisa för bostäder. Vi

behöver också använda stadens omfattande markinnehav för att säkerställa att vi har tillräckligt med skolor, förskolor och annan samhällsservice även till framtida stockholmare. Därför måste exploateringsnämnden bevaka och proaktivt agera för att stadens förskole och skolnyckeltal uppfylls och ta ansvar för att även annan samhällsservice såsom idrottsytor och äldreboenden bereds mark i takt med att staden växer. Under perioden 2010-2014 infördes det på Liberalernas initiativ ett nyckeltal som riktmärke för hur många förskoleplatser som skulle planeras per nytilkommen bostad. Sådana nyckeltal bör införas och följas upp även för grundskolan och idrotten.

Vår vision om en stad som utvecklas med lokalt förankrade områdesplaner skapar goda förutsättningar för att infrastruktur som behövs växer fram i takt med att nya bostäder byggs. Nya vägar, gång-, och cykelbanor ska planeras samtidigt som nya bostäder planeras. Områdesplaner skapar förutsättningar för att andra viktiga samhällsfunktioner som exempelvis idrottsytor, skolor, LSS-bostäder och förskolor växer fram i takt med att vi blir fler.

Vi vänder oss mot likriktning och konformism. Vi förespråkar istället variation och mångfald i byggandet. För att åstadkomma detta bör vi pröva att systematiskt eftersträva en mångfald av byggaktörer i varje projekt. Ju fler byggaktörer desto mer variation. Därför föreslår Liberalerna att ett riktmärke ska vara att varje större byggprojekt ska ha minst tre byggaktörer.

Staden ska oftare än idag markanvisa utefter kvalitet istället för pris. Arkitektävlingar i både stort och smått är också en bra väg för att bygga en stad som håller även i framtiden. Staden ska vara noga med att följa upp att tilldelade markanvisningar faktiskt används och att de tänkta exploatörernas planer fortskrider i rimlig takt. Så sker inte alltid.

Stockholm ska ha ett forskningsintensivt och attraktivt näringslivsklimat och vara förstahandsvalet för internationella företagshuvudkontor som vill etablera sig i Europa. Därför behöver Stockholm en etableringsplan för nya företag och arbetsplatser. En proaktiv och offensiv etableringsplan är viktig för att locka nya företagsetableringar till framförallt ytterstaden. Exploateringsnämnden ska, under ledning av Stockholm Business Region, och i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och arbetsmarknadsnämnden ta fram en etableringsplan som ska vara en del av stadens övergripande planering för

sammanhängande service, kommunikationer, företagande och bostäder.

Lokaler som tillfälligt kan användas för till exempel studentbostäder, konstnärsateljéer och start ups, står ibland tomma under många år på grund av byråkratiska hinder. Fastighetsnämnden förvaltar oftast dessa lokaler på exploateringskontorets uppdrag. Liberalerna vill därför se en utredning om hur man kan lösa detta helt onödiga problem som skapas genom stadens egen uppdelning mellan olika förvaltningar och bolag. Utredningen ska också visa om det skulle kunna vara samhällsekonomiskt lönsamt för staden att ha en särskild avsättning för att ”räkna hem” tillfälliga investeringar när fastigheter och lokaler står tomma i väntan på exploatering.

I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation i kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V).

Reservation

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Hade jag haft yrkanderätt hade jag yrkat följande.

- 1 Att delvis godkänna exploateringskontorets förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföra:

Bostadsbristen i Stockholm är ett allvarligt hot mot jobb och utveckling. För att komma till rätta med de problem som bostadsmarknaden brottas med behövs en rad åtgärder som kommer att kräva politiskt mod och ledarskap. Centerpartiet förordar en tätare stad där människor kan leva miljövänligt. Att bygga högt och tätt är särskilt viktigt vid knutpunkter för kollektivtrafiken. Staden ska växa snabbt men hållbart, därför ska bostäder främst byggas i lägen dit man kan gå, cykla eller åka kollektivt.

Centerpartiet ser positivt på det växande Stockholm och prioriterar den utbyggnad av bostäder och infrastruktur som är nödvändig för en utveckling som gör staden tätare och närmare. Målsättningen är att utveckla Stockholm–Mälarenregionen till en integrerad arbets- och bostadsmarknad med en mångfald av bostäder och goda möjligheter att snabbt transportera sig mellan arbete och bostad. I Stockholms stad ska en omfattande bostadsproduktion skapa ett stort och brett utbud av bostäder i olika boende- och upplåtelseformer, storlekar och standard. En hög exploateringsgrad är särskilt viktig i kollektivtrafiknära lägen. Försäljningsinkomster från framför allt exploateringsprojekten är en mycket viktig förutsättning för att realisera den utbyggnad av Stockholm som sker och planeras de kommande åren.

Exploateringsnämnden ska planera för en långsiktig bostadsförsörjning med 160 000 nya bostäder fram till 2030. Det innebär att exploateringsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och andra berörda nämnder och styrelser ska skapa förutsättningar för den högre ambitionen, avvägt mot bedömt investeringsutrymme, förväntad inflyttning och tillväxt. Nämnden ska planera så att en hög bostadsproduktion i stabilt tempo över konjunkturcyklerna säkerställs.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige.

Ersättaryttrande lämnas av Michaela Hollis (KD) enligt följande:

Hade jag haft yrkanderätt hade jag yrkat följande.

- 1 Att delvis godkänna exploateringskontorets förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföra:

Hela Stockholm ska vara attraktivt. En mångfald av boende och boendeformer ska etableras i staden.

Exploateringsnämndens markanvisningar ska vägledas av målsättningen om en god funktionsblandning, gärna med kommersiella lokaler i bottenplan och en mångfald av upplåtelseformer i hela staden. Staden ska planeras utifrån Promenadstadens intentioner och med den klassiska stadsbildningen som förebild. Staden ska vara tät, mänsklig och varierad. De arkitektoniska kvaliteterna måste få större uppmärksamhet redan i ett tidigt stadium. Byggföretag och fastighetsägare som tar sådana hänsyn ska premieras i markanvisningarna. Om markpolitiken behöver justeras för att

uppnå detta syfte ska det göras.

Exploateringsnämnden ska tillsammans med övriga berörda nämnder säkerställa att staden i stadsutvecklingsområden på ett tidigt stadium planerar för offentlig service, så som boenden för äldre, boenden för personer med funktionsnedsättning, förskolor, skolor, idrott och kultur. Dessa investeringar innebär omfattande kostnader för såväl staden som fristående aktörer. Behovet ska utgå från en långsiktig planering.

Tillgången till bostäder för unga och studenter är en viktig faktor för Stockholms fortsatta tillväxt. Kristdemokraterna föreslår därför att tomträttsavgälden för hyresrätter under 35 kvadratmeter ska halveras samt att parkeringstalet för alla lägenheter under 35 kvadratmeter ska vara 0,2 och för studentlägenheter ännu lägre. För att till viss del komma åt problemet att unga personer av naturliga skäl inte kan ha många år i bostadskön vill vi att fler bostäder reserveras åt personer under 30 år. Därutöver vill att staden under året planerar för minst 500 nya bostäder enligt konceptet Snabba hus.

Byggandet i goda befintliga kollektivtrafiklägen samt lägen där planering av nya kollektivtrafikförbindelser och vägar pågår ska prioriteras. Det är viktigt att staden ytterligare fördjupar och intensifierar samarbetet och planeringen med trafikinämnden i Stockholms läns landsting, Trafikverket och regionens övriga aktörer i dessa frågor. Det är särskilt viktigt att nya stadsdelar har en välfungerande kollektivtrafik på plats redan vid inflyttning. Planeringen måste bli bättre i detta avseende. Vid nybyggnation ska det tidigt planeras för ett ökat cyklande och behovet av cykelparkeringar ska säkerställas.

Arbetet med Vision för City behöver intensifieras med tanke på det stora förändringstryck från privata fastighetsägare som finns. Det är viktigt att visionen konkretiseras i form av handlingsplaner. Arbetet med att få fler bostäder i city behöver också bli mer aktivt.

Många hushåll, inte minst barnfamiljer, vill väldigt gärna bo i småhus. Rörligheten är dock liten, bland annat beroende på ett skattesystem som missgynnar just rörlighet. För många hushåll kan det bli högre boendekostnader även om de väljer att halvera sin boendeyta. Det gör att många, som egentligen skulle vilja byta ut sin villa mot ett mer anpassat boende, låter bli. Majoriteten bör därför i samtal med regeringen

argumentera för en reformering av skattesystemet i syfte att öka rörligheten på bostadsmarknaden

I övrigt hänvisar jag till Kristdemokraternas budgetreservation i kommunfullmäktige.

§ 10

Ombyggnad av Tekniska nämndhuset, Klamparen 7. Genomförandebeslut

Dnr E2016-03598

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförande avseende inhyrning i dessa lokaler i enlighet med vad som redovisas i kontorens gemensamma tjänsteutlåtande, och anmäler förslaget till kommunstyrelsen för godkännande.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner upprättandet av hyresavtal för gemensamma ytor i Tekniska nämndhuset som finansieras i enlighet med det gemensamma tjänsteutlåtandet.
- 3 Exploateringsnämnden godkänner upprättandet av facility management avtal som finansieras i enlighet med det gemensamma tjänsteutlåtandet.
- 4 Exploateringsnämnden godkänner att kontorsmöbler och annan inredning till gemensamma ytor förvärvas och finansieras i enlighet med det gemensamma tjänsteutlåtandet.
- 5 Exploateringsnämnden godkänner upprättandet av hyresavtal för ett ombyggt Tekniskt nämndhus till en årshyra om ca 12,1 mnkr, och hemställer till kommunstyrelsen att godkänna genomförandet.
- 6 Exploateringsnämnden godkänner ett hyrestillägg under åren 2019-2023 om ca 2,37 mnkr per år.
- 7 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

stadsbyggnadskontorets, miljöförvaltningens och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 12 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att avslå kontorets förslag till beslut.
 - 2 Att projektet med ett nytt Tekniskt Nämndhus utanför innerstaden återupptas, liksom arbetet med att tillskapa nya bostäder vid platsen för det befintliga Tekniska Nämndhuset på Kungsholmen.
 - 3 Att därutöver anföra:

År 2013 fattade berörda nämnder ett inriktningsbeslut om att bygga ett nytt tekniskt nämndhus i nya Söderstaden och samtidigt utveckla fastigheten Klamparen 7 för bostadsändamål. Den socialdemokratiskt ledda majoriteten avbröt dock det projektet för något år sedan med hänvisning till att det blev för dyrt. Trots åtskilliga påpekanden, och en minoritetsåterremiss, har vi i oppositionen inte fått ta del av det underlag eller de siffror som legat till grund för det beslutet.

Det nu föreliggande förslaget ligger, i likhet med beslutet från 2013, på drygt en miljard kronor. Mervärdet för stockholmarna eller på berörda förvaltningar är dock begränsat eftersom det nu aktuella förslaget inte innebär ett tillskott på bostäder och inte heller ger möjligheten att utveckla befintlig fastighet så att lokalerna blir ändamålsenliga och funktionsdugliga enligt dagens standard.

I föreliggande ärende står bland annat att ”Förslaget till ombyggnad av Klamparen 7 motsvarar behovet av cirka 1 400 framtida arbetsplatser.” Prognosen om 1 400 anställda gäller för 2018. Enligt stadens årsredovisning hade de tekniska förvaltningarna 1 344 personer anställda år 2015. I ett Stockholm som växer så det knakar förefaller det högst troligt att det på tre år skulle öka med mer än 56 medarbetare, och dessutom förväntas huset inte stå klart förrän 2023. Den ursprungliga planen var att bygga ett hus där alla skulle få plats. Nu vill majoriteten istället lägga över en miljard kronor på ett hus som eventuellt inte ens kommer att rymma alla medarbetare. Det om något är ohållbart ur ett

fastighetsekonomiskt perspektiv.

Vår hållning är fortsatt att innerstaden vore betjänt av fler bostäder i centrala lägen, och att stadsdelar utanför innerstaden är betjänta av fler arbetsplatser. Detta gäller inte minst för Söderort, varför vi länge drivit linjen att bygga ett nytt Teknisk Nämndhus i den delen av staden. Att flytta ut förvaltningslokaler från city är en därtill viktig strategisk åtgärd. Staden visar också tydligt, genom att flytta sina förvaltningar ut ur centrum, sin ambition att förvaltningen ska finnas nära alla medborgare i Stockholm, inte bara innerstadsborna.

Om förslaget i föreliggande tjänsteutlåtande genomförs så skulle det dessvärre innebära att Söderort går miste om det lyft som en flytt av Tekniska Nämndhuset skulle ge och de hundratals bostäder som skulle byggas på platsen där huset ligger idag stoppas. Vi behöver fler arbetsplatser utanför innerstaden och vi vill se fler bostäder i City. Därför ska projektet med ett nytt Tekniskt Nämndhus utanför innerstaden återupptas, liksom arbetet med att tillskapa nya bostäder vid platsen för det befintliga Tekniska Nämndhuset på Kungsholmen.

Som beslutsfattare har vi ett ansvar att fatta väl underbyggda beslut. För att kunna göra det och för att få hela bilden klar för oss måste vi få ta del av de olika alternativ och lösningar som finns samt vad de innebär i form av kostnader och konsekvenser. Så är det inte i detta fall och vi kan inte acceptera att, givet investeringskostnadens storlek, bidra till att fatta ett beslut som saknar redovisning av kostnadsutvecklingen i det tidigare fattade inriktningsbeslutet avseende Tekniska Nämndhuset.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V).

Reservation

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i

förslag från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

§ 11

Att konkurrensutsätta Stockholmshusen. Motion (2017:46) av Erik Slottner (KD). Svar på remiss
Dnr E2017-02922

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av och Michaela Hollis (KD) enligt följande:

Hade jag haft yrkanderätt hade jag yrkat följande.

- 1 Att tillstyrka motionen.
- 2 Att därutöver anföra:

Som idé är det inget fel med Stockholmshusen. Att genom ett repetitivt byggande och att genom stordriftsfördelar få ner byggkostnader och därigenom möjliggöra lägre hyror finns inget att erinra emot. Problemet är att Stockholmshusen inte verkar få de hyror som utlovades före valet, det vill säga hyror som är betydligt lägre än det övriga nybyggnadsbeståndet samt nivåer som de flesta stockholmarna har råd att betala. Än är de första hyrorna inte satta men allt pekar mot denna utveckling.

Vi måste därför göra mer för att pressa hyrorna i Stockholm. Att konkurrensutsätta Stockholmshusen skulle kunna vara ett

sådant sätt. Att få en högre grad av konkurrens och tävlingsmoment på bostadsmarknaden vore önskvärt för att på så sätt både pressa priser och öka kvaliteten. Att låta privata byggaktörer konkurrera om den mark som är tänkt för Stockholmshusen skulle därför vara en intressant åtgärd. Om en privat aktör skulle presentera ett förslag som håller minst samma kvalitet fast med lägre hyror vinner de markanvisningen. Vi vet att det finns många privata aktörer som har koncepthus som de vill uppföra men som vittnar om stora svårigheter att få mark tilldelad. Detta skulle vara ett sätt att öppna upp för dessa aktörer.

Motionens andra del handlar om hur kommunen ska kunna ta ett större bostadssocialt ansvar. Att reservera en del av beståndet i Stockholmshusen för bostadssociala ändamål skulle vara i linje med kommunens bostadsförsörjningsansvar. Om vi lyckas med målet att pressa hyrorna i nyproduktion vore det ett misstag att inte använda en del av beståndet för just bostadssociala ändamål med tanke på det stora behov som finns. Genom att avsätta 20 procent av lägenheterna för detta ändamål skulle fler familjer ha råd att efterfråga hyresrätter i Stockholm och kommunens socialtjänst skulle därigenom kunna avlastas.

§ 12

Program för ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021. Svar på remiss

Dnr E2017-03350

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dunder (L) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut och att därutöver anföras:

Kraftfulla insatser krävs för att en stad av Stockholms storlek ska upplevas som en trygg och säker stad för alla som bor och vistas här. Stockholms stad har ett stort behov av och en förpliktigande skyldighet att värna sina invånare och besökare och att direkt eller indirekt göra det yttersta för att minimera stadens sårbarhet. I Stockholm går många olika intressen samman på nationell, regional och lokal nivå vilket ställer höga krav på styrning, samordning och samverkan vid oönskade händelser, både inom staden och med berörda aktörer på samtliga nivåer. Det gäller att risker och sårbarheter noga analyseras i syfte att bedriva insatser som är förebyggande samt ha bearbetade strukturer för att vidta direkta och konkreta säkerhets- och trygghetsåtgärder då oönskade och oväntade händelser inträffar. Därför är Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram ett mycket viktigt styrdokument som bygger vidare på nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016.

Mycket har dock hänt i staden vad gäller trygghet och säkerhet sedan det nuvarande programmet antogs 2013. Fredagen den 7 april drabbades Stockholm av ett fruktansvärt terrordåd där fem personer miste livet och flera skadades. Resultat från Stockholm stads trygghetsmätning 2017 visar att otryggheten bland stockholmarna växer inom i stort sett alla områden. Särskilt i vissa stadsdelar ökar otryggheten, främst i Järvaområdet. Var fjärde person är orolig för att gå ut sent i området eller avstår helt från att gå ut ensam på kvällarna i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Oron för att utsättas för våld eller överfall i den offentliga miljön ökar över hela staden. Brottsligheten har förändrats snabbt under de senaste åren. Stockholm och Sverige sticker allt mer ut i statistiken vad gäller skjutningar och våldsbrott. Det är ett underkännande av politiken som förs av den sittande socialdemokratiskt ledda majoriteten som inte tagit stockholmarnas otrygghet på allvar. Det är djupt otillfredsställande att Stockholms stad i dag har ett politiskt styre som inte förmår att agera utan bara klarar av att reagera när det väl är för sent.

Bland det viktigaste som kan göras är att tillskapa ett förstärkt

och fördjupat samarbete mellan samhällets olika aktörer. Det kan röra sig om samordnade insatser mellan polis, staden i stort, arbetsförmedling, socialtjänst, civilsamhället, skola, kriminalvård och andra aktörer. Grunden är att staden själv är en viktig aktör. Samordnade kommunala insatser är en förutsättning för fungerande förebyggande åtgärder.

Vi kommer aldrig att acceptera att människor i delar av Stockholm får sin frihet begränsad på grund av otrygghet. Vi vill till 2025 halvera den upplevda otryggheten i de stadsdelar där otryggheten är som störst. På otrygga platser där statens polisåtaganden inte räcker till vill vi genom fler kommunala ordningsvakter med utökade befogenheter och fler trygghetskameror återställa tryggheten.

Vi vill inrätta en central trygghetsjour dit lokala handlare och boende kan vända sig dygnet runt för att tillfälligt öka närvaron av lokala ordningsvakter. Vi vill utveckla stadens trygghetsskapande arbete och i samverkan med civilsamhället, företag och övriga aktörer genomföra lokal platssamverkan för att utveckla attraktiva och trygga stadsdelar i hela Stockholm. Vi vill också att staden ska vara pådrivande gentemot statsmakterna för att stärka rättsstatens närvaro med polis, åklagare, domstolar och socialtjänst. Nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning ska gälla.

Det finns delar i trygghets- och säkerhetsprogrammet som behöver förtydligas eller utvecklas för att det ska vara ett väl fungerande styrande verktyg i det förebyggande trygghets- och säkerhetsarbetet. Det gäller framför allt uppföljningen av analyser, åtgärder och resultat. Men även andra delar.

Funktionen informationssäkerhetssamordnare för nämnder och bolag finns med i nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016 men inte med i det föreslagna trygghets- och säkerhetsprogrammet vilket är en brist.

Relationen mellan fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar behöver tydliggöras ytterligare i delar av programmet. I fokusområde olycksförebyggande föreslås stadsdelsnämnderna få i uppdrag att ansvara för samordning inom det geografiska stadsdelsområdet. Motsvarande förtydligande saknas inom fokusområdet som handlar om brottsförebyggande arbete och krisberedskap.

Programmet lyfter fram ett antal risk- och lägesbildrapporter

som ska rapporteras av nämnderna till tertialrapport två. Det är inte helt tydligt i programmet hur dessa tre lägesbilsrapporteringar sammanfaller eller skiljer sig åt. Ett förtydligande kring utformning, rapporteringsformer och gränssnitt mellan samtliga lägesbilderna vore önskvärt.

Hot, våld och försök till otillåten påverkan mot offentligt anställda är ett växande problem, och staden är inte förskonad från detta. Stadens anställda har rätt till en säker och trygg arbetsmiljö när de utför sitt arbete i stockholmarnas tjänst. Den personal som blir utsatt har rätt till stöd.

De konkreta aktiviteter som programmet föreslår är av övergripande förebyggande och uppföljande karaktär, såsom riskanalys, utbildningsinsatser och incidentrapportering. De bör kompletteras med krav på att särskilt utsatta nämnder eller verksamhetsområden har fördjupade handlingsplaner för att stötta personal som utsätts för hot och våld.

Vi lever i en tid där spridning av falsk information sätter offentliga aktörers kommunikationsarbete under starkt tryck. I synnerhet i samband med särskilda händelser finns det makter och aktörer som kan ha ett intresse av att sprida en felaktig bild av vad som händer i staden. Därför borde en förstärkt förmåga till omvärldsbevakning och kriskommunikation ta en större plats i arbetet med att bygga motståndskraft och civilförsvarsförmåga.

Ett säkert och tryggt Stockholm handlar om att skapa en sammanhängande stad. Allt för många bor idag i sina lokala områden utan att besöka eller röra sig utanför den egna stadsdelen. Genom att bygga ihop och förtäta i ytterstaden skapas en sammanhängande stad. En större blandning av boendeformer där fler bostadsrätter byggs i hyresrättstäta stadsdelar är avgörande för att utanförskapsområdena ska växa socialt och ekonomiskt.

För att skapa levande och trygga stadsdelar i hela Stockholm måste staden arbeta lokalt med handlare och boende så att det finns förtroende och framtidstro i områden som är brottsutsatta och upplevs som mycket otrygga. Att skapa levande stadsdelar över hela staden med lokala handlare och en känsla av samhörighet och stolthet. Allt för många lokala handlare och butiker stänger, eller begränsar, idag sina öppettider i centrum så som i Husby, Rinkeby och Tensta. De lokala butiksägarna ger upp. Kriminalitet och företagsklimat behandlas ofta som två separata frågor. Men vetenskapliga studier har pekat på att kriminalitet är en av de faktorer som

tydligt påverkar företagandets förutsättningar. Här måste Stockholms stad ta ett krafttag och en tydlig vision för ökad trygghet, inte minst i ytterstaden och Järvaområdet. Alliansen vill därför se en tydlig handlingsplan från Stockholms stad med konkreta insatser och åtagande för att trygga lokala handlares situation, men också skapa förutsättningar för dem att fortsätta etablera sig och verka i lokala centrum.

Vi vill utveckla Stockholm till att bli en trygg och säker stad där människor ska kunna röra sig ute och inte begränsas av att de inte upplever sig säkra.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V).

Reservation

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i förslag från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

§ 13**Förslag till Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2018-2029. Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2017-03014

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande:

Vi förstår att länsstyrelsen i förslaget utgår från de givna investeringsramarna om 8 571 miljoner kronor för planperioden 2018-2029. En stor del av planeringsramen kommer dock då tyvärr gå till genomförandet av redan beslutade projekt från planperioden 2014-2025, kostnadsökningar i beslutade projekt, tidigare statliga förhandlingar och investeringar till följd av dessa. Det innebär att det ekonomiska utrymmet som kvarstår är kraftigt begränsat för nya investeringar.

En stor del av infrastrukturen inom Stockholms stad är av nationell vikt. Staten behöver därför ta ett tydligare och större ekonomiskt ansvar än de gör idag för Stockholmsregionens infrastruktur. Om Stockholm ska ha möjlighet att hantera utvecklingen och fortsatt vara motorn för Sveriges tillväxt krävs satsningar som hanterar dagens och framtida utmaningar för transportsystemet och bostadsmarknaden, inte minst krävs satsningar på gång, cykel och kollektivtrafik samt transporter.

Vi ser med oro på att Stockholms län i nationell plan och Länsplanen totalt minskat jämfört med perioden 2014-2025. Både staden och länet tar idag ett stort ansvar för finansiering av infrastrukturutbyggnaden, men även staten måste ta ett större ekonomiskt ansvar för regionens infrastruktur. Det är inte bara en regional angelägenhet, utan är avgörande för hela landets tillväxt och konkurrenskraft.

I framtiden väntas många följdinvesteringar med anledning av 2013 års Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen. Om inte staten går in med högre anslag för att bättre täcka upp dessa blir det staden, länskommunerna och landstinget som får bära allt högre kostnader för infrastrukturen i transportsystemet.

Ersättaryttrande

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

§ 14**Förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029. Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2017-03015

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande:

Stockholm är Sveriges tillväxtmotor och har en mycket stor betydelse för hela Sveriges utveckling och konkurrenskraft. I Stockholms stad bor 10 procent av Sveriges befolkning och i länet finns 24 procent av Sveriges arbetsmarknad. Fram till år 2050 förväntas länets invånare att öka med cirka 1,1 miljoner invånare till cirka 3,4 miljoner invånare samtidigt som antalet arbetstillfällen ökar med 600 000.

Om Stockholm ska ha möjlighet att hantera utvecklingen och fortsatt vara motorn för Sveriges tillväxt krävs satsningar som hanterar dagens och framtida utmaningar för transportsystemet och bostadsmarknaden. Både staden och länet tar idag ett stort ansvar för finansiering av infrastrukturutbyggnaden, men även staten måste ta ett större ekonomiskt ansvar för regionens infrastruktur. Det är inte bara en regional angelägenhet, utan är avgörande för hela landets tillväxt och konkurrenskraft. Vi ser med oro på att den nationella planens utrymme för namngivna investeringar i regionen har sjunkit med nära sex miljarder kronor, motsvarande en minskning om femton procent, jämfört med perioden 2014-2025.

Delar av planen är i dagsläget underfinansierad då flera namngivna investeringar som i dagsläget saknar full finansiering, till exempel fyra spår mellan Stockholm och Uppsala.

Vi förutsätter vidare att beslutade åtgärder i nuvarande nationell plan 2014–2025 ska ligga fast och slutföras enligt plan. Det gäller bland annat Östlig förbindelse. I yttrandet från Storsthlm framhålls enligt att arbetet med Östlig förbindelse bör fortsätta inom ramen för den nationella planen, i vilket vi till fullo instämmer.

Östlig förbindelse är den utan jämförelse viktigaste väginvesteringen regionen och en utpekad brist i transportsystemet i Storstockholm. En Östlig förbindelse med väl utbyggd kollektivtrafikkapacitet, företrädesvis genom spår, skulle ge betydande restidsvinster för kollektivtrafikresenärer och ökad systemnytta för kollektivtrafiken. Det ger även nya resmöjligheter över Saltsjö-Mälarsnittet och den avlastar flera av tunnelbanans centrala snitt. Regeringen och Trafikverket bör vidta de åtgärder som behövs för att Östlig förbindelse ska återupptas i nationell plan.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Stockholm är Sveriges tillväxtmotor och har en stor betydelse för hela Sveriges utveckling och konkurrenskraft. I Stockholms stad bor 10 procent av Sveriges befolkning och i länet finns 24 procent av Sveriges arbetsmarknad. Fram till år 2050 förväntas länets invånare att öka med cirka 1,1 miljoner invånare till cirka 3,4 miljoner invånare samtidigt som antalet arbetstillfällen ökar med 600 000. Om Stockholm fortsatt ska vara motorn för Sveriges tillväxt och konkurrenskraft krävs nationella infrastruktursatsningar som möter upp befolkningstillväxten. Därför är det inte acceptabelt att den nationella planens utrymme för investeringar minskar i Stockholmsregionen. Jämfört med perioden 2014-2025 sjunker investeringarna med nära sex miljarder kronor vilket motsvarar en minskning om femton procent. Detta är negativt både för Stockholms och Sveriges fortsatta tillväxt och jobbskapande. Därutöver är delar av planen 2018-2029 underfinansierad då flera namngivna investeringar saknar full finansiering, till exempel fyra spår mellan Stockholm och Uppsala. Både staden och länet tar idag ett stort ansvar för finansiering av infrastrukturutbyggnaden, men även staten måste ta ett större ekonomiskt ansvar för regionens

infrastruktur.

Enligt det nationella klimatpolitiska ramverket ska de klimatpåverkande utsläppen från inrikes trafik, utom inrikes flyg, minska med 70 procent till 2030 jämfört med 2010. Trafikverket konstaterar att det saknas förutsättningar att nå klimatmålet genom insatserna i nationell plan. Centerpartiet anser det nödvändigt att planen revideras utifrån fler klimataspekter som kan bidra till att nå klimatmålet. För detta krävs i princip tre tydligare åtgärdsområden: ett transporteffektivare samhälle, övergång till fossilfria drivmedelsalternativ samt energieffektivare fordon. Vi anser att arbetet med samtliga tre punkter behöver ske mer koordinerat genom den nationella planen.

För att hantera trängseln i Stockholm så behöver trängselskattesystemet utvecklas. Trafikverket har bland annat utrett förslag om trängselskatt på Södra Länken och i Stockholms närförorter, det så kallade "Blomman". Ett införande av dessa förslag bör noga övervägas.

Vi är kritiska till att en nödvändig utbyggnad av Arlanda saknas i planen. Stockholm är en storstad i Europas utkant som är helt beroende av goda flygförbindelser med omvärlden för att kunna konkurrera på en global marknad. Arlandas betydelse för utvecklingskraften i större delen av Sverige kan knappast underskattas. Beslut om utbyggnaden av Arlanda avseende en fjärde landningsbana brådskar och påverkar hela landets tillgänglighet och företagens möjlighet att växa. Därutöver saknar vi konkreta satsningar i att stärka transportkapaciteten mellan Stockholm och Arlanda.

Slutligen förutsätter vi att beslutade åtgärder i nuvarande nationell plan 2014–2025 ska ligga fast och slutföras enligt plan.

Michaela Hollis (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

försutten tid

Dnr E2017-03865

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att till Högsta domstolen överlämna yttrande i mål. nr. Ö 2332-17 enligt exploateringskontorets förslag, bilaga 2 till kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 16**Mark- och miljödomstolens dom angående
tomträttsavgäld för fastigheten Aura 2 i Stockholm**

Dnr E2017-03796

Sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen

19 kap. 9 §.

Sekretessbelagt av exploateringsnämnden

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att överklagandet av mark- och miljödomstolens dom ska vidhållas.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 17**Förvärv av fastigheterna Famnen 6 och Dussinet 2 i Bromma från Bromma församling**

Dnr E2017-02850

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner tecknade köpeavtal och ger kontoret i uppdrag att slutföra förvärvet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) enligt följande:

Den föreslagna affären är en viktig pusselbit i utvecklingen av församlingens verksamhet. De planerar att lämna den aktuella lokalen i syfte att bygga ut och renovera Ängbykyrkan för att skapa en samlingsplats för samhälle och församling. Bland annat planeras för en samlingslokal för omkring 400 personer.

Det är en välkommen utveckling då det finns ett stort behov av samlingspunkter för civilsamhället i stadsdelen. Dock innebär projektet att en lokal kommer att försvinna vid Brommaplan. Därför bör förvaltningen i den fortsatta planeringen av området undersöka möjligheten att förbättra förutsättningarna för föreningsliv och civilsamhälle.

§ 18

Förslag till beslut om inrättande av Norra Igelbäckens naturreservat i Järfälla kommun. Anmälan av svar på remiss

Dnr E2017-03559

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden noterar innehållet i remissvaret och lägger det till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) enligt följande:

Igelbäcken har en särskild status i regionen och området är nödvändigt för att säkra Järvakilens funktion för djur och natur. Området har redan idag ett tydligt skydd och vi är för att det kan bli naturreservat. Men vi ser också riskerna med att påbörja bildandet innan utbyggnaden av tunnelbanan till Barkarby är färdigställd. Denna typ av infrastruktur är så komplicerad att man bör minimera riskerna vad gäller att försena eller fördyra utbyggnaden. Vi menar att saker bör ske i rätt ordning: färdigställ utbyggnaden av tunnelbanan först och påbörja bildandet av naturreservatet sedan.

Ersättaryttrande

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M).

§ 19

Exploateringsavtal samt markanvisning och försäljning av tillskottsmark för bostäder inom Bromstensstaden. Markanvisning för skola till SISAB. Genomförandebeslut etapp 2. Reviderat genomförandebeslut etapp 1. Reviderat inriktningsbeslut för hela Bromstensstaden
Dnr E2017-03553

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att låta ärendet utgå.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt sitt förslag.

§ 20

Markanvisning för bostadsändamål inom fastigheten Kälvesta 3:1 m.fl. i Kälvesta till AB Svenska Bostäder. Inriktningsbeslut
Dnr E2017-00727

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheten Kälvesta 3:1 till AB Svenska Bostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 10 mnkr (inriktningsbeslut).
- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) enligt följande:

Platsen har tidigare varit föremål för ett markanvisningsärende. I december 2014 beslutade då den nytilträdde majoriteten att återremittera ärendet, som innehöll ett 60-tal radhus med inslag av kedjehus. Platsen föreslogs att markanvisas till Veidekke Villatomter AB, men i den socialdemokratiskt ledda majoritetens återremiss ingick istället att pröva förutsättningarna för att omvandla detta till hyresrätter i flerbostadshus. Det är denna process vi nu ser resultatet av.

Av principiella skäl avslår vi sällan förslag till markanvisningar, då vi finner fog för att låta byggaktörer pröva platser i staden för ny bebyggelse. Detta görs i sedvanlig ordning inom ramen för den lagstadgade planprocessen, vilket inkluderar samråd där stockholmarna får inkomma med sina synpunkter. Utifrån bland annat dessa beslutar staden sedan huruvida man kan gå vidare med projektet, om det krävs omtag, eller om det ska stoppas. I det här specifika ärendet vill dock fortsatt understryka att vi helst hade beslutat i enlighet med exploateringskontorets förslag till beslut från 2014. Det förslaget hade inte bara inneburit möjlighet till nya bostäder i Kälvesta, utan också intäkter till staden som, indirekt, bidrar till att finansiera stadens kostnader för att nedläggning av kraftledningar inom projektet Stockholms Ström – en helt ny struktur för hela regionens elnät. 2014 anförde vi också att denna viktiga möjlighet skulle riskera att gå förlorad om planerna på bostadsrätter ersätts med hyresrätter. Vi kan nu konstatera att föreliggande förslag till markanvisning endast har en täckningsgrad på 106 procent, vilket innebär att denna risk kvarstår.

§ 21**Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Nockebyhov 2:22 i Nockebyhov med Lindbäcks Boende AB. Genomförandebeslut**

Dnr E2017-03990

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom Nockebyhov 2:22 omfattande investeringsutgifter om 41 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner försäljning av mark inom Nockebyhov 2:22 till Lindbäcks AB med en försäljningsinkomst om cirka 89,6 mnkr och ger kontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 22**Markanvisning för förskola inom del av fastigheten Bällsta 1:9 i Bällsta till Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)**

Dnr E2017-00595

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola inom del av fastigheten Bällsta 1:9 till Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets

tjänsteutlåtande.

- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 23

Markanvisning för bostäder inom del av fastigheterna Åkeshov 1:1 och Ulvsunda 1:1 i Åkeslund till AB Svenska Bostäder

Dnr E2017-03962

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheterna Åkeshov 1:1 och Ulvsunda 1:1 till AB Svenska Bostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) enligt följande:

Brommaplan är en viktig knutpunkt och centrum i västerort, särskilt avseende kollektivtrafik och närservice. I den föreslagna markanvisningar föreslås omkring 100 nya hyresrätter i Stockholmshus i mycket kollektivtrafknära läge. Detta stämmer väl överens med majoritetens ambitioner om fler prisrimliga hyresrätter och ett minskat behov av bil. Däremot anser vi att det kan finnas behov av att öka tillgängligheten till Brommaplans tunnelbanestation genom exempelvis att öppna en ny entré i andra änden av perrongen.

§ 24**Markanvisning för bostäder inom fastigheten
Masugnen 1 och Gjutmästaren 3 i Ulvsunda
Industriområde till SSM Fastigheter AB och Svenska
Hem i Bromma Mark IV AB. Utredningsbeslut**

Dnr E2016-03208

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Masugnen 1 till SSM Fastigheter AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Gjutmästaren 3 till Svenska Hem i Bromma Mark IV AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 3 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 12 mnkr.
- 4 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lennart Tonell m.fl. (MP) enligt följande:

Det är väsentligt att planeringen av Ulvsundaområdet sker på ett helhetligt sätt för att garantera service och god samhällsplanering.

Ulvsunda och Mariehällsområdet har stor brist på park och naturmark. Ett uppdaterat områdesprogram behöver tas fram där, utöver strandpromenad, en stadspark planeras in samt att område för förskolor, skola och seniorboende pekas ut. Detta måste göras nu innan marken är intecknad för bostäder enkom. Grönytefaktor bör användas vid anvisningsförfarandet och markanvisningar ska inte föregå en helhetlig områdesplanering.

§ 25

Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom del av fastigheten Sättra 2:1 i Bredäng med ÅSF2 och Åke Sundvall i Stockholm AB

Dnr E2015-00156

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del försäljning av mark inom del av fastigheten Sättra 2:1 till ÅSF2 AB och Åke Sundvall i Stockholm AB med en försäljningsinkomst om cirka 105,4 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner försäljningen och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 26

Markanvisning för bostäder och skolor inom fastigheten Johanneshov 1:1 i Johanneshov till Taksprånget AB, Mandel Fastigheter AB, L&L Riksby Fastigheter AB, Thörnblom Fastighets AB, Keyser Fastigheter AB, Svenska Hem i Bromma, Primula samt SISAB

Dnr E2017-02045

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder till Taksprånget AB, Mandel Fastigheter AB, L&L Riksby Fastigheter AB, Thörnblom Fastighets AB och Keyser Fastigheter AB inom fastigheten Johanneshov 1:1 m.fl. och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder till Svenska Hem i Bromma inom fastigheten Johanneshov 1:1 m.fl. och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 3 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder till Primula inom fastigheten Johanneshov 1:1 m.fl. och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 4 Exploateringsnämnden anvisar mark för grundskola till SISAB inom fastigheten Johanneshov 1:1 m.fl. och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 5 Exploateringsnämnden anvisar mark för gymnasieskola till

SISAB inom fastigheten Johanneshov 1:1 m.fl. och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 6 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 december 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 27

Markanvisning för vård- och omsorgsboende, trygghetsboende, skola samt förskola inom fastigheten Hemsystem 1 i Högdalen till Micasa Fastigheter i Stockholm AB tillsammans med Skolfastigheter i Stockholm AB SISAB

Dnr E2017-02998

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för vård- och omsorgsboende inom fastigheten Hemsystem 1 till Micasa Fastigheter i Stockholm AB tillsammans med Skolfastigheter i Stockholm AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Abit Dundar (L) enligt följande:

Det är glädjande att staden planerar för nya skol-, vård och omsorgsplatser samt nya trygghetsboenden. När staden växer måste viktiga samhällsfunktioner växa fram i samma takt. Liberalerna är positivt inställda till det förslag som presenterats för nämnden men vill, då förslaget både innefattar skolplatser och boendeplatser för årsrika, trycka på de vinster som delade ytor kan ha för både barnen och de årsrika. Det är hälsosamt för människor att befinna sig i miljöer där det finns människor av blandade åldrar och bakgrund. Lösningar som exempelvis gemensamma matsalar har möjlighet att höja kvaliteten för både barn och årsrika, och bör eftersträvas i projekt där boenden för årsrika och skolor, planeras i nära anslutning.

§ 28**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Hålkälen 1 i Bandhagen till Bertil Strömberg Fastighets AB**

Dnr E2017-02046

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Hålkälen 1 till Bertil Strömberg Fastighets AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 29**Överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt, för bostäder inom fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 i Hammarbyhöjden med Byggnadsfirman Erik Wallin AB och AB Svenska Bostäder. Genomförandebeslut**

Dnr E2016-00937

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom Hammarbyhöjden 1:1 omfattande investeringsutgifter om 21,5 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner försäljning av mark inom Hammarbyhöjden 1:1 till Erik Wallin AB med en försäljningsinkomst om cirka 84,7 mnkr och ger kontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 30**Överenskommelse om exploatering med försäljning, för**

handel inom del av fastigheten Sköndal 2:1 i Sköndal med Axfood Sverige AB, projekt Sandåkravägen. Godkännande av ersättning för dödning av tomträtt för fastigheten Klockelund 1 i Farsta med Hortus AB (Plantagen Sverige AB). Genomförandebeslut

Dnr E2017-04040

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom Sköndal 2:1 omfattande investeringsutgifter om 42,6 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner för sin del försäljning av mark inom del av Sköndal 2:1 till Axfood Sverige AB med en försäljningsinkomst om cirka 95,4 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner försäljningen och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att träffa erforderliga avtal.
- 3 Exploateringsnämnden godkänner ersättning för dödning av tomträtt för fastigheten Klockelund 1 tillhörande Hortus AB (som är dotterbolag till Plantagen AB) om 21,8 miljoner för att möjliggöra bostadsbebyggelse i området. Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 31

Överenskommelse om exploatering med tomträtt, för bostäder och förskolor inom fastigheterna Farsta 2:1,

**Väddö 1, Dalarö 1 och Rindö 1 i Farsta med AB
Familjebostäder och Skolfastigheter i Stockholm AB,
SISAB. Genomförandebeslut**

Dnr E2017-04009

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom Farsta 2:1, Väddö 1, Dalarö 1 och Rindö 1 omfattande investeringsutgifter om 19,8 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet och träffa erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 32**Slutredovisning av utbyggnad för bostadsändamål och
förskola inom fastigheten Sandhamn 1 m.fl. i Farsta med
JM, Familjebostäder och Turako Fastighetsutveckling**

Dnr E2017-03950

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner slutredovisningen av projekt med utbyggnad för bostäder och förskola inom fastigheten Sandhamn 1 m.fl. i Farsta med JM, Familjebostäder och Turako Fastighetsutveckling.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 oktober 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 33**Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten
Farsta 2:1 i Fagersjö till AB Familjebostäder**

Dnr E2017-03668

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Farsta 2:1 till AB Familjebostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande:

Stockholm växer snabbare än någonsin och en fortsatt hög byggtakt är nödvändigt för att människor ska kunna bosätta sig i Stockholm och för en bättre tillväxt. En attraktiv, spännande och levande stadsmiljö handlar inte enbart om enskilda byggnader, utan om samspelet mellan alla de byggnaderna som tillsammans utgör staden. Stockholm ska växa genom att vi bygger vidare på det som fungerar – det

som skapar en tät, levande, grön och attraktiv stad. Ytterstaden områden behöver bli tätare och mer funktionsblandade för att därmed förbättra underlaget för kaféer, restauranger, andra kommersiella lokaler, samhällsservice samt utbyggd kollektivtrafik.

För att vi ska kunna fortsätta att utveckla staden krävs alltså kraftfulla mål för bostadsbyggandet, men också att vi bygger med blandade upplåtelseformer så att människor ges ökade möjligheter att välja var och hur de vill bo. Ur detta perspektiv anser vi att kommande planering för stadsdelen ska tillgodose behovet av en bättre balans av upplåtelseformer, företrädelsevis genom att staden intar en välkomnande hållning gentemot externa byggaktörer som vill medverka till ytterstadens utveckling.

Ersättaryttrande

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

§ 34

Överlåtelse av överenskommelse om exploatering från Gyllenforsen fastigheter KB i Årstafältet, etapp 1 till HSB Stockholm ekonomisk förening

Dnr E2017-03570

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del avtal för överlåtelse av "Överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse inom Årstafältet, etapp 1" från Gyllenforsen fastigheter KB i Årstafältet, etapp 1 till HSB Stockholm ekonomisk förening, samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner överlåtelsen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 35

Markanvisning för bostäder, kontor och kommersiell verksamhet inom del av fastigheterna Vasastaden 1:16 och 1:118 i Hagastaden, Norrmalm, till HSB Bostad AB
Dnr E2017-03879

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder, kontor och kommersiell verksamhet inom kvarter 11 och 12 (Vasastaden 1:16 och 1:118) till HSB Bostad AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 36

Markanvisning för bostadsändamål inom del av fastigheten Vasastaden 1:16 i Hagastaden, Norrmalm, till Stockholms Kooperativa Bostadsförening, SKB
Dnr E2017-03893

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom del av fastigheten Vasastaden 1:16 till Stockholms Kooperativa Bostadsförening, SKB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 37**Södermalm 7:78 m.fl. Fatbursparken. Reviderat
genomförandebeslut**

Dnr E2017-03982

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del reviderat genomförande av Södermalm 7:78 m.fl. avseende delprojektet återställande av Fatbursparken efter överdäckning av stambanan samt lägesredovisning av bostadsprojektet Romans park omfattande investeringsutgifter om 199 mnkr och föreslår att kommunfullmäktige godkänner genomförandet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att genomföra projektet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Hade jag haft yrkanderätt hade jag yrkat följande.

- 1 Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar arbetet med att återställa Fatbursparken till en fräsch och trygg park i ett centralt läge på Södermalm. Vi ser också positivt på den överdäckning av stambanan som Trafikverket genomfört i området, en förutsättning för att Fatbursparken ska kunna återställas. Samtidigt som vi värnar Fatbursparkens attraktivitet ser vi det som mycket problematiskt att det i samband med detta genomförandebeslut försvinner parkmark i samma område. Detta i samband med att staden planerar för att bygga bostäder i parkens norra del, i JH Romans park.

Centerpartiet driver på för fler bostäder genom förtätning och att staden växer på höjden och bygger på redan hårdgjorda ytor. På det sättet kan vi värna stadens parker och grönytor. I praktiken innebär bebyggelsen av JH Romans park att den rödgrönrosa majoriteten gör precis tvärtom. Det är en ingen hållbar markhushållning i en tätbefolkad stadsdel som Södermalm att bygga bort parkmark, grönytor som är livsviktiga för både hälsa och miljö. Därutöver bidrar bortbyggande av parkmark att acceptansen för att förtäta staden sjunker.

Fatbursparken måste återställas oavsett om finansiering kan erhållas från markförsäljning i JH Romans park eller inte. Detta är också Exploateringskontoret tydligt med i sitt tjänsteutlåtande. Den bostadsexploatering som föreslås på maximalt 75 lägenheter genom att ta parkmark i anspråk är varken smart eller acceptabel om Stockholm ska kunna utvecklas till en grön och hållbar stad.

§ 38

**Markanvisning för bostäder inom fastigheten
Hjorthagen 1:3 på Östermalm, Norra Djurgårdsstaden till
AB Abacus Bostad**

Dnr E2017-03917

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 till AB Abacus Bostad och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 39

**Förlikningsavtal med Servistik AB avseende
Bygglogistikcenter Norra Djurgårdsstaden, Östermalm**
Dnr E2017-03993

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger förvaltningschefen för exploateringskontoret i uppdrag att ingå förlikning med Servistik AB, 556718-4162 kring en sammanlagd förlikningsersättning om 2,5 mnkr vilket avser i förtid uppsägning av huvudavtalet kring att sköta Norra Djurgårdsstadens Bygglogistikcenter och godkänner förlikningsavtal, bilaga 1 till kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 40**Markanvisning för nöjesfält inom fastigheten
Djurgården 1:15 på Östermalm till Aktiebolaget Gröna
Lunds Tivoli**

Dnr E2017-04001

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för nöjesfält inom fastigheten Djurgården 1:15 till Aktiebolaget Gröna Lunds Tivoli och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 41**Laglighetsprövning av Exploateringsnämndens beslut
2017-09-21, § 37, om markanvisning för bostäder inom
fastigheten Södermalm 9:1 på Södermalm till Olov**

Lindgren AB

Dnr E2017-02767

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att till Förvaltningsrätten i Stockholm överlämna yttrandet i mål nr 24739-17 enligt bilagt förslag, bilaga 2 till kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 42**Offentliga rum - förslag på komplettering till Framkomlighetsstrategin. Svar på remiss**

Dnr E2017-03483

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anser remissen besvarad med kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 11 oktober 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande:

Stockholm växer och staden ska byggas på ett sätt som möjliggör fler resor med cykel, gång och stödjer en kapacitetsstark kollektivtrafik. Framkomlighetsstrategin beskriver väl hur utrymmet på stadens gator, torg och andra allmänna platser behöver omfördelas för att kunna möta ökad efterfrågan på resande och större behov av attraktiva offentliga miljöer. Alliansen instämmer med miljöförvaltningens förslag om att planeringsprinciperna också bör ta upp möjligheten att öka vistelseytorna i staden genom att minska behovet av bilparkeringar. Att ”stärka gatans roll som vistelseplats” får dock inte innebära att rörelser och transporter omöjliggörs. Gatan måste kunna ha två funktioner samtidigt, att både stödja ett levande stadsliv genom möjligheter till vistelse på restauranger, butiker och sittplatser och samtidigt underlätta rörelsen att komma fram till en plats. En person som går bidrar till stadslivet samtidigt som den förflyttar sig. Platsens attraktivitet är också beroende av att rörelsen finns där. Vi har respekt för att många är beroende av bil, men det ska alltid finnas attraktiva alternativ. Kollektivtrafik, cykel och gång måste prioriteras högre, både av miljö- och framkomlighetsskäl.

Framkomlighetsstrategin antogs i enighet och utgör ett viktigt underlag både för vilka projekt som ska prioriteras samt för hur prioriteringar och avvägningar ska göras inom projekt. Vi håller med om att Framkomlighetsstrategin kan behöva kompletteras och att prioriteringsordningen för vistelse i det offentliga rummet kan behöva utvecklas, men vill understryka vikten av att även denna komplettering ska kunna antas i enighet. Framkomlighetsstrategin har varit en viktig utgångspunkt i arbetet med utveckling av nya stadsmiljöer i takt med Stockholms tillväxt och ska även fortsatt kunna vara det.

Ersättaryttrande

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

§ 43**Integrerad barnkonsekvensanalys och dialog**

Dnr E2017-03669

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anta dokumentet Integrerad barnkonsekvensanalys och dialog.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets, kulturförvaltningens och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 3 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag.

§ 44**Tvärbana Norr Kistagrenen. Genomförandeavtal för delsträcka Norra Ulvsunda samt Överenskommelse om betalplan och indexering för medfinansiering. Genomförandebeslut**

Dnr E2016-04133

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för egen del avtal avseende genomförande av del av Tvärbanan Norr Kistagrenen inom Stockholms stad, Norra Ulvsunda, med Stockholms läns landsting samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner avtalet.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner för egen del överenskommelse avseende fördelning och indexering av medfinansiering för Tvärbanan Norr Kistagrenen, samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner

överenskommelsen.

- 3 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 24 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag.

§ 45

Naturreservat för Rågsveds friområde. Beslut om samråd

Dnr E2017-03377

Bordlagt den 9 november 2017, pkt 23

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att uppdra åt exploateringskontoret att skicka förslag till bildande av Rågsveds naturreservat enligt bilagor till kontorens gemensamma tjänsteutlåtande på samråd.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 25 oktober 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Rikard Warlenius (V) och Abit Dundar (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) föreslår att

nämnden beslutar enligt följande:

- 1 Att avslå kontorets förslag till beslut.
- 2 Att uppdra åt exploateringskontoret att genomföra en utredning för Stockholms framtida grönstruktur med utgångspunkt i en prognostiserad befolkningsökning till år 2100.
- 3 Att därutöver anföra:

Vi tar fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet, ett av Stockholms mest signifikanta kännetecken är dess gröna och blå värden. I stadsplaneringen ska det därför vara självklart att verka för ekologiska värden, att bygga klimatsmart och till en rimlig slutkostnad för de boende. Det är en principiellt viktig fråga som ska gälla över hela staden, då ett större invånarantal ökar trycket på stadens parker, grönområden och vattenspeglar. För framtiden kommer det att bli allt mer väsentligt att peka ut strategiskt viktiga naturområden och att hantera bebyggelse vid och på vatten varsamt. Stadens grönområden och parker ska kvalitetssäkras och utvecklas, nya parker och träd ska anläggas som en naturlig del av stadsutvecklingsområden. Grönskan och vattnet ska utnyttjas för att förbättra stadsklimatet och mildra konsekvenserna av klimatförändringar.

Särskilt i tätbebyggda stadsdelar är det viktigt att minska andelen hårdgjorda ytor och öka mängden grönska med fler träd, pocket-parker, planteringar och gröna tak. Men även i tidig områdesplanering är det väsentligt att ta höjd för grönstrukturer. I detta avseende handlar det om stadens markförvaltning, varför det är av principiell vikt att staden, det vill säga stockholmarna, har rådighet över marken inom kommunens gräns. Att överlåta till staten att äga rådighet över stora markarealer i Stockholms stad är att flytta frågan från den lokala demokratin till de statliga myndigheter som enbart utgår ifrån lagar och förordningar.

Stockholms stad har redan idag, genom bland annat Plan- och bygglagen, fullgoda möjligheter att reglera användningen av stadens mark. Det innebär att det är fullt möjligt att skydda grönområden och parker för framtiden även utan att ge bort marken till någon annan instans. Det är dock viktigt att detta görs med sikte på hållbarhet över lång tid, eftersom kortsiktiga regleringar inte ger det skydd som behövs för helhetsperspektivet. Vi uppdrar därför till exploateringskontoret att, i samråd med miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret, genomföra en utredning för

Stockholms framtida grönstruktur med utgångspunkt i en prognostiserad befolkningsökning till år 2100. I utredningen ska ingå att, utifrån en nationell benchmarking, föreslå konkreta åtgärder som syftar till att förbättra kvaliteten i och tillgängligheten till befintliga parker. Utredningen och föreslagna åtgärder ska sedan redovisas för nämnden.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Rikard Warlenius (V) och Abit Dundar (L).

Reservation

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Abit Dundar (L) enligt följande:

Det finns många fördelar med att införa ett naturreservat vid Rågsved. Tillgängligheten till Magelungen kan förbättras, det skapar förutsättningar för att naturområdet rustas upp och sköts ordentligt, och det ger tydliga gränser för framtida exploatering.

Samtidigt ser vi många orosmoln med de föreslagna gränserna. Vår vision för Rågsved är att området blir bättre sammanlänkat med omkringliggande bebyggelse, med fler gångstråk, cykelvägar och bebyggelse mellan Rågsved, Huddinge, Hökarängen och Farsta. De reservatsgränser som föreslås riskerar att skapa hinder för den utvecklingen.

Stadsbyggnadsnämndens absolut viktigaste uppgift är att skapa förutsättningar för fler bostäder, samtidigt som det görs med ansvarsfull och vidblickande planering som säkerställer att nya bostadsområden går att leva trivsamt i, med tillgång till de samhällsfunktioner som människor behöver, och med god gestaltning. Reservatsgränserna måste skapa goda förutsättningar för en statsutveckling som bättre sammanlänkar Rågsved med närområdena.

De områden som har ett konkret skyddsvärde ska bevaras. Det är speciellt viktigt att de fågelarterna som finns i området ges förutsättningar att fortsatt frodas där. Därför är det allra viktigaste att rusta upp och att skydda våtmarkerna invid Magelungen. Våtmarkerna bör samtidigt göras tillgängliga för allmänheten och få information om de olika fågelarterna. Men det är viktigt att ovannämnda problematik tas i beaktande när

gränserna dras. Annars riskerar vi att försämra förutsättningarna för att utveckla Rågsved till ett tätt och levande område med goda förbindelser till närområdena.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Hade jag haft yrkanderätt hade jag yrkat följande.

- 1 Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet förhåller sig skeptiskt till innehållet i föreliggande ärende om ett nytt naturreservat i Rågsveds friområde. Omgivningen i Söderort, där det nya reservatet planeras, lider knappast av brist på gröna ytor snarare brist på insatser för fler arbetsplatser. Idag präglas Söderort av långt fler boende än arbetsplatser vilket bland annat leder till ökad trängsel i kollektivtrafiken och på genomfartslederna i Stockholm, i synnerhet under rusningstopparna på morgnar och kvällar. Istället för att lägga tid och resurser på ett nytt naturreservat i ytterstaden bör staden satsa på fler kontorsutrymmen och företagsområden där företag har möjligheter att långsiktigt planera och utveckla sina verksamheter. Detta är en prioriteringsfråga och rimmar väl med vad den rödgrönrosa majoriteten skriver i stadens budget för 2018: "Planeringen för arbetsplatser är särskilt viktig för utveckling av ytterstaden, framförallt i söderort. Här vill staden vända den historiskt negativa trenden att antalet arbetsplatser inte ökat i takt med antalet bostäder." Vi uppmanar därför majoriteten att göra slag i saken och agera i enlighet med stadens budget 2018.

Nya naturreservat i Stockholm ska inrättas med omsorg där betydande naturvärden för både människor och djur ska skyddas från exploatering. Centerpartiet fortsätter att prioritera nya naturreservat i Kyrkhamn och Årstaskogen. Platser där reservaten kan förena vår vision om storstadens puls med gröna, rofyllda miljöer.

Ersättaryttrande lämnas av och Michaela Hollis (KD) enligt följande:

Om jag hade haft yrkanderätt hade jag yrkat enligt följande:

- 1 Att avslå kontorets förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföra.

bevarande av grönområden. Dessa konflikter kan dock överbryggas genom att bygga på rätt sätt och genom att göra ett aktuellt område mer attraktivt eller att förvandla grönområden till stadsparker. Värdet av ett grönområde kan inte endast mätas i antal kvadratmeter utan andra värden såsom tillgänglighet och vistelsevärden måste också vägas in.

Att bevara gröonstrukturer kräver inte inrättande av naturreservat utan de kan skyddas och förädlas på andra sätt. Att överlåta till staten att äga rådighet över stora markarealer i Stockholms stad är att flytta frågan från den lokala demokratin till de statliga myndigheter som enbart utgår ifrån lagar och förordningar. Utvecklingen av våra grönområden måste ligga närmare den lokala demokratin och även bjuda på större flexibilitet. Vad som kan verka givet idag för ett område kan om ett antal decennier upplevas som omodernt och förlegat. Det aktuella området som föreslås som naturreservat gränsar dessutom till en annan kommun och deras tänkta planer kan även komma att påverka Stockholms ambitioner. Kristdemokraterna anser därför att det ska råda en stor försiktighet innan man inrättar nya naturreservat och anser därför att kontorets förslag till beslut ska avslås.

§ 46

Inrättande av Årstaskogen - Årsta holmar naturreservat

Dnr E2017-03926

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner samrådsredogörelsen.
- 2 Exploateringsnämnden föreslår att kommunfullmäktige inrättar Årstaskogen och Årsta holmar naturreservat med det syfte, de föreskrifter och den avgränsning som framgår av bilaga 2 och 3 till kontorens gemensamma tjänsteutlåtande, samt att kommunfullmäktige fastställer skötselplanen i bilaga 4 till kontorens gemensamma tjänsteutlåtande som skötselplan för naturreservatet.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den

24 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Rikard Warlenius (V) och Abit Dundar (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att avslå kontorets förslag till beslut.
 - 2 Att uppdra åt exploateringskontoret att genomföra en utredning för Stockholms framtida grönstruktur med utgångspunkt i en prognostiserad befolkningsökning till år 2100.
 - 3 Att därutöver anföra:

Vi tar fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet, ett av Stockholms mest signifikanta kännetecken är dess gröna och blå värden. I stadsplaneringen ska det därför vara självklart att verka för ekologiska värden, att bygga klimatsmart och till en rimlig slutkostnad för de boende. Det är en principiellt viktig fråga som ska gälla över hela staden, då ett större invånarantal ökar trycket på stadens parker, grönområden och vattenspeglar. För framtiden kommer det att bli allt mer väsentligt att peka ut strategiskt viktiga naturområden och att hantera bebyggelse vid och på vatten varsamt. Stadens grönområden och parker ska kvalitetssäkras och utvecklas, nya parker och träd ska anläggas som en naturlig del av stadsutvecklingsområden. Grönskan och vattnet ska utnyttjas för att förbättra stadsklimatet och mildra konsekvenserna av klimatförändringar.

Särskilt i tätbebyggda stadsdelar är det viktigt att minska andelen hårdgjorda ytor och öka mängden grönska med fler träd, pocket-parker, planteringar och gröna tak. Men även i tidig områdesplanering är det väsentligt att ta höjd för grönstrukturer. I detta avseende handlar det om stadens markförvaltning, varför det är av principiell vikt att staden, det vill säga stockholmarna, har rådighet över marken inom kommunens gräns. Att överlåta till staten att äga rådighet över stora markarealer i Stockholms stad är att flytta frågan från den lokala demokratin till de statliga myndigheter som enbart utgår ifrån lagar och förordningar.

Stockholms stad har redan idag, genom bland annat Plan- och

bygglagen, fullgoda möjligheter att reglera användningen av stadens mark. Det innebär att det är fullt möjligt att skydda grönområden och parker för framtiden även utan att ge bort marken till någon annan instans. Det är dock viktigt att detta görs med sikte på hållbarhet över lång tid, eftersom kortsiktiga regleringar inte ger det skydd som behövs för helhetsperspektivet. Vi uppdrar därför till exploateringskontoret att, i samråd med miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret, genomföra en utredning för Stockholms framtida grönstruktur med utgångspunkt i en prognostiserad befolkningsökning till år 2100. I utredningen ska ingå att, utifrån en nationell benchmarking, föreslå konkreta åtgärder som syftar till att förbättra kvaliteten i och tillgängligheten till befintliga parker. Utredningen och föreslagna åtgärder ska sedan redovisas för nämnden.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Rikard Warlenius (V) och Abit Dundar (L).

Reservation

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) enligt följande:

Vi välkomnar att ett naturreservat i Årstaskogen nu äntligen kommer att inrättas, liksom att det blir något större än tidigare förslag när nu även Trollparken inkluderas. Det är viktigt att vi får till stånd ett naturreservat innan valet 2018, eftersom det är nu det finns en majoritet för ett inrättande. Över 20 000 nya bostäder byggs eller planeras att byggas i Årsta och dess absoluta närhet, vilket gör bevarandet av denna stadsnära skog angeläget, för nuvarande och kommande Årstabor och andra stockholmare. I närtid kommer tre naturreservat inrättas inom stadsdelens gränser (Årstaskogen, Rågsved och Hagsätra). Det är därför angeläget att det från stadens sida finns ett helhetstänkt och en tydlig samordning av insatser kopplat till inrättandet och driften av reservaten, såväl för naturvärden som sociala värden.

Förslaget till reservat innefattar stora ekologiska värden och ser samtidigt till utvecklingspotentialen med vissa investeringar i reservatet. Avsatta medel för

initieringskostnader bör dock ses över och utökas för att kunna säkerställa en del av de planerade ekologiska, rekreativa och kulturhistoriska åtgärderna med medel från Grönare Stockholm.

Årstaskogen är en viktig pusselbit för att säkra stadens gröna samband varför det är av stor vikt att naturvärden i anslutning till reservatet värnas och utvecklas och ekologiska spridningsvägar säkras.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Hade jag haft yrkanderätt hade jag yrkat följande.

- 1 Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet har under en lång tid drivit frågan att göra naturreservat av Årstaskogen och Årsta holmar. Redan 2012 deltog vi i kommunfullmäktiges beslut om att ge stadens exploateringsnämnd i uppdrag att ta fram ett förslag till naturreservat. Ett förslag som blev klart 2014 och i samband med detta gick ut på samråd. Tyvärr valde den tillträdande rödgrönrosa majoriteten under hösten 2014 att slänga det förslaget i papperskorgen. Först nu, tre år senare är ärendet tillbaka, men med ett helt nytt förslag. Centerpartiet ser med oro på det liggande förslaget som framstår som en dålig kompromiss mellan Miljöpartiets bevarandekrav och Socialdemokraternas vilja att exploatera skogen.

Centerpartiet menar att det är en förutsättning för en växande storstad att säkra parker, grönområden och platser för rekreation. Genom att bygga högt och tätt kan vi spara parker och grönområde och samtidigt låta staden växa. I liggande förslag föreslås bebyggelse av bostäder i de områden som vi under förra mandatperioden föreslog skulle bli naturreservat. Det framgår dock inte vilken typ av bebyggelse som majoriteten föreslår i området. Centerpartiet menar att bostäder inte behöver ta den plats som finns i förslaget. Hade staden utnyttjat högre exploateringstal i andra områden i anslutning till Årstaskogen, exempelvis i Slakthusområdet och Årstafältet, hade det varit möjlighet att bygga samma antal bostäder utan att ta Årstaskogen i anspråk.

Årstaskogen och Årsta holmar utgör med sitt geografiska läge alldeles vid gränsen mellan Saltsjön och Mälaren en viktig del i Stockholms grönstruktur. Beslutsunderlaget som stod klart i april 2014 är knappast något hafsverk utan snarare väl gjorda avvägningar mellan exploatering och naturvärden. De

grönområden som i det nya förslaget bevaras är förutom strandlinjen, i hög utsträckning bergssluttningar som ändå inte kan nyttjas för lek eller rekreation. Det är av stor vikt att det finns plats för rekreation och lek i ett område där vi vet att skolor och förskolor har mycket begränsade grönytor. Vi ser också med oro på att det inte presenterats någon vision för hur bebyggelsen är tänkt att utformas. Vi kan inte acceptera att bebygga grönområden om det inte sker på ett sätt som nyttjar ytan på mest effektiva sätt. Vi vill se ett alternativt förslag där bebyggelse sker fram till den gamla reservatskanten. Det finns byggbar mark som var tänkt för bostäder redan 2014. Det måste upp på bordet för jämförelse.

§ 47

Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Älvsjö 1:1, Höstsådden 1, Långskylan 4, Rågrian 1, Rågröken 1, Rågskylan 1, Stubbneken 1 och Ärtåkern 1 i Hagsätra till Ikano Bostadsutveckling AB samt Ikano Bostad Hagsätra AB. Inriktningsbeslut

Dnr E2017-03951

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Älvsjö 1:1, Höstsådden 1, Långskylan 4, Rågrian 1, Rågröken 1, Rågskylan 1, Stubbneken 1 och Ärtåkern 1 till Ikano Bostadsutveckling AB samt Ikano Bostad Hagsätra AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 4 mnkr (inriktningsbeslut).
- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Vid protokollet

Lena Mittal